

Başvuru Numarası : 2021/1032
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.5.2022/14
Karar Numarası : 2022/240
Başvuran : M. C.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın bazı ev ilanlarında "memur olma" şartı aranması nedeniyle servet temelinde ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran 22.10.2021 tarihli başvuru dilekçesinde özetle; Marmaris'te yaşadığını, ev kiralamak istediğini, internette gördüğü ve başvuru dilekçesinde sunduğu ilanlarda memur olma şartının arandığını, memur olmadığı için ev kiralayamadığını, memur olmaması sebebiyle ayrımcılığa uğradığını ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesine göre: *"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."*

4. Mezkûr Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: *"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."* şeklinde hükme bağlanmıştır.

5. Anılan Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, *"İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"*; (g) bendinde, *"ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Yine, "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde: *"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir..." (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."* hükmüne yer verilmiştir.

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun yapıış usulü" başlıklı 35'inci maddesinde: "(...) (a) Başvurucu gerçek kişi ise (...) 4) Aleyhine başvuru yapılan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, başvuru konusu ve talep, 5) İlgili tarafa başvuru tarihi ve ilgili tarafın cevap tarihi (...) eklenir." denmektedir.

8. Anılan Yönetmelik'in "Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmesi" başlıklı 39'uncu maddesi: "(1) Başvurucu, Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. (2) Talebin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir." hükmünü haizdir.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması gerekmektedir. Buna göre; "(...) d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği" incelenecek hususlar arasında yer almaktadır.

10. Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "Başvurunun, 48 inci maddede yer alan şartlardan herhangi birini taşıyamaması hâlinde incelenemezlik kararı verilir." Yine aynı maddenin altıncı fıkrası uyarınca; "Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."

11. Yine aynı Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasında, "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." hükmüne yer verilmişken; ikinci fıkrasında "Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir" hükmü mevcuttur.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinde; ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan kişilerin Kuruma başvurmadan önce kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep etmesi gerektiği hususu düzenlenmiştir.

15. Yönetmelik'in 35'inci maddesinde başvuruların yapıış usulü düzenlenmiştir. Buna göre; aleyhine başvuru yapılan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, başvuru konusu, başvuru talebi, ilgili tarafa başvuru tarihi ve ilgili tarafın cevap tarihi başvuruda bulunması gereken hususlar arasında sayılmıştır. Yine ilgili Yönetmelik'in 39'uncu maddesinde, başvuranların Kuruma başvurmadan önce uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep etmesi, talebin reddedilmesi veya 30 gün içinde cevap verilmemesi durumunda Kuruma başvurulması yer almaktadır.

16. Başvuran 22.10.2021 tarihli başvuru dilekçesinde; Marmaris ilçesinde yaşadığını, ev kiralamak istediği ancak ilan sahiplerinin hepsinin memur şartı aradığını, memur olmaması nedeniyle ev kiralayamadığını iddia etmektedir. Bu kapsamda "sahibinden.com" isimli internet sitesinde yer alan Marmaris ilçesinde bulunan 2 ilana ilişkin adres bağlantısı ile 1 ilana ilişkin ekran görüntüsü ve emlakçı iletişim bilgisini sunmuştur. Başvuran tarafından sunulan adres bağlantılarında yer alan ilanların yayından kaldırıldığı, sunulan ekran görüntüsünün bir

ilanın açıklama kısmına ilişkin olduğu, ilan numarasının ekran görüntüsünde yer almaması nedeniyle açıklamanın hangi ilana ilişkin olduğunun belirlenebilir olmadığı, açıklama kısmında ise “mal sahibinin tercihi doğrultusunda memur veya sabit gelirli tercih sebebi olacaktır” ifadelerinin yer aldığı görülmüştür.

17. Somut olayda, her ne kadar başvuran tarafından memur olmaması nedeniyle ev kiralayamadığı iddia edilmişse de başvuru dilekçesinde hangi taşınmazın kiralanmak istendiği, nasıl bir zararın meydana geldiği ve ilgili taraftan kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin talep edilip edilmediğine ilişkin yeterli değerlendirmeyi yapabilecek nitelikte bilgi ya da belge yer almamaktadır. Bu çerçevede yukarıda anılan mevzuat hükümleri kapsamında ayrımcılık yasağı ihlali iddiasına konu olan olayda zarara uğrama unsuru ile Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmesi şartının mevcut olmadığı anlaşıldığından başvurunun; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile bu Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in yukarıda anılan hükümleri uyarınca kabul edilmez bulunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 10.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye